GRAN KOMMUNE

Lokal fritidserklæring for barn og unge i Gran kommune

Bakgrunn og verdigrunnlag

Denne lokale fritidserklæringen bygger på FNs konvensjon om barnets rettigheter, herunder artikkel 31, som slår fast at barn har rett til hvile, fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder, samt rett til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet. Partene forplikter seg til å respektere og fremme barn og unges rett til deltakelse i kulturelle, kunstneriske, rekreasjons- og fritidsaktiviteter, og til å legge til rette for likeverdige og tilgjengelige muligheter for alle.

For å realisere denne retten må alle barn og unge i Gran kommune ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre. Samtidig anerkjennes egenorganiserte aktiviteter som en viktig del av barn og unges fritid og som et verdifullt supplement til organiserte tilbud.

En meningsfull fritid – et felles ansvar

En meningsfull fritid er en grunnleggende del av barn og unges liv. Gjennom lek, aktivitet og fellesskap utvikler barn og unge vennskap, ferdigheter, identitet og tilhørighet. Fritidsarenaene er viktige for mestring, trivsel og deltakelse, og spiller en sentral rolle i å forebygge ensomhet, utenforskap og ulikhet.

For å nå målet om fritid for alle må barrierer for deltakelse bygges ned. Alle barn og unge i Gran skal inkluderes på lik linje, uavhengig av kjønn, bakgrunn, språk, funksjonsevne, bosted eller familiens sosiale og økonomiske situasjon. Barn og unge som av økonomiske, sosiale eller kulturelle årsaker opplever å stå utenfor fritidsaktiviteter, kan oppleve redusert livskvalitet og tilhørighet. Dette er et ansvar kommunen og samarbeidspartnerne må ta tak i – sammen.

Samarbeid for økt deltakelse

I Gran kommune finnes det allerede et bredt engasjement for barn og unges fritid gjennom kommunale tjenester, frivillige lag og foreninger, kulturliv, idrett, møteplasser

og andre aktører. Potensialet for økt deltakelse er stort, men ingen aktør kan realisere fritidserklæringen alene.

De fleste fritidsaktivitetene for barn og unge drives av frivilligheten, mens Gran kommune legger viktige rammer gjennom blant annet tilskuddsordninger, tilgang til utstyr, lokaler og anlegg, samt samarbeid med skole og andre tjenester. For å lykkes må det legges til rette for et tillitsbasert samarbeid med tydelig rollefordeling mellom kommune, frivillighet, og andre samarbeidspartnere.

UngHadeland har en sentral rolle som koordinerende aktør og pådriver i arbeidet med inkludering og deltakelse på fritidsfeltet i Gran kommune.

Organisert og egenorganisert fritid

Den nasjonale fritidserklæringen vektlegger retten til organisert fritidsaktivitet. Organiserte aktiviteter gir barn og unge tilgang til stabile fellesskap, voksenkontakt og forutsigbare rammer. Samtidig er egenorganisert aktivitet et viktig supplement, og det skal legges til rette for gode, trygge og tilgjengelige møteplasser der barn og unge kan møtes og være aktive på egne premisser.

Tilgjengelige utlånsordninger for sports- og fritidsutstyr bidrar til inkludering og gjør det mulig for flere å delta i ulike aktiviteter uten økonomiske hindringer.

Informasjon, tilrettelegging og transport

God og tilgjengelig informasjon er en forutsetning for deltakelse. Barn, unge og foresatte i Gran kommune skal ha enkel tilgang til oversikt over fritidstilbud, inkludert informasjon om tid, sted, kostnader, påmelding og muligheter for økonomisk støtte og utlån av utstyr. Informasjonen skal være lett å forstå, tilgjengelig på flere språk ved behov, og formidles gjennom kanaler som er relevante for målgruppene.

Det skal arbeides systematisk for bedre tilrettelegging for barn og unge med funksjonsnedsettelser, slik at fritidsarenaer og aktiviteter er tilgjengelige for alle. Deling av kunnskap og kompetanse om tilrettelegging skal bidra til økt inkludering.

Transport kan være en barriere for deltakelse. Gran kommune skal derfor vurdere og legge til rette for transportløsninger som reduserer denne barrieren, blant annet gjennom samkjøring og lokale løsninger i samarbeid med frivilligheten.

Medvirkning og foreldreinvolvering

Barn og unges rett til medvirkning skal ivaretas i utviklingen av fritidstilbudene i Gran kommune. Medvirkning skal skje både gjennom formelle organer, som ungdomsråd,

idrettsråd og musikkråd samt gjennom uformelle arenaer som dialogmøter, verksteder og andre medvirkningsprosesser. Barn og unges erfaringer og innspill skal dokumenteres og brukes aktivt i planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak.

Foreldres involvering kan være avgjørende for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter, og er samtidig en viktig ressurs for frivilligheten. Det skal legges til rette for god dialog og samarbeid med foresatte.

Vi i Gran kommune er derfor enige om:

1. At alle barn og unge i Gran kommune skal ha reell mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og i lek som passer for deres alder, og gjennom dette oppleve tilhørighet, mestring og fellesskap.
2. At barn og unge skal involveres og ha reell innflytelse over utviklingen av fritidsaktivitetene og fritidsarenaene i Gran kommune.

Løsningene finner vi i fellesskap – derfor vil vi:

1. Samarbeide lokalt og regionalt for at alle barn og unge i Gran kommune skal kunne delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre.
2. Styrke og synliggjøre frivillige lag og foreninger, kulturliv og andre fritidsaktører som viktige bidragsytere til sosial inkludering og fellesskap i Gran kommune.
3. Dele kunnskap, erfaringer og gode eksempler på hvordan Gran kommune, UngHadeland og frivilligheten kan samarbeide for å sikre likeverdig tilgang til fritidsaktiviteter.
4. Prioritere barn og unges behov og ønsker i utviklingen av fritidsarenaer og -tilbud, gjennom å dele og videreutvikle god praksis og systematisere arbeidet med å sikre barns medvirkning.

Forankring og oppfølging

Denne lokale fritidserklæringen er forankret i Gran kommunes kommunedelplan for kultur 2021-2033, UngHadelands strategi for 2026–2030 og nasjonale føringer for barn og unge, folkehelse og inkludering. Erklæringen legges til grunn for videre samarbeid og utvikling av tiltak på fritidsfeltet, og skal følges opp gjennom etablerte samarbeidsstrukturer og årlige handlingsplaner.

Sammen skaper vi fritid for alle.